U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Radana Malíka a soudců JUDr. Barbary Pořízkové, Mgr. Daniely Zemanové, Mgr. Davida Hipšra a JUDr. Lenky Kaniové v právní věci **žalobkyně: L. K.,** zastoupená Mgr. Jiřím Hladíkem, advokátem se sídlem Příkop 6, Brno - Zábrdovice, proti **žalovanému: Ministerstvo vnitra, odbor azylové a migrační politiky,** se sídlem Nad Štolou 3, Praha 7, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 22. 11. 2008, č. j. OAM-782/VL-07-08-2008, ve věci udělení mezinárodní ochrany, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 27. 10. 2010, č. j. 64 Az 88/2008 – 30,

takto:

I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.

II. Žádný z účastníků **nemá právo** na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

Včas podanou kasační stížností se žalobkyně (dále jen „stěžovatelka“) domáhá zrušení v záhlaví specifikovaného rozsudku Krajského soudu v Ostravě (dále jen „krajský soud“), kterým byla zamítnuta její žaloba proti rozhodnutí žalovaného ze dne 22. 11. 2008, č. j. OAM-782/VL-07-08-2008. Tímto rozhodnutím byla podle ustanovení § 16 odst. 1 písm. f) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“), zamítnuta jako zjevně nedůvodná její žádost o udělení mezinárodní ochrany.

Ve věcech mezinárodní ochrany se Nejvyšší správní soud nejprve v souladu s ustanovením § 104a zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „ s. ř. s.“), zabývá otázkou, zda podaná kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje zájmy stěžovatele. Není-li tomu tak, Nejvyšší správní soud takovou kasační stížnost odmítne jako nepřijatelnou. Pro vlastní vymezení institutu nepřijatelnosti a jeho dopadů do soudního řízení správního Nejvyšší správní soud odkazuje na své usnesení ze dne 26. 4. 2006,

č. j. 1 Azs 13/2006 - 39, publikované pod č. 933/2006 Sb. NSS (všechna zde citovaná rozhodnutí Nejvyššího správního soudu jsou dostupná na www.nssoud.cz.), v němž vyložil neurčitý právní pojem „přesah vlastních zájmů stěžovatele“. Znaky tohoto pojmu jsou naplněny v případě „*rozpoznatelného dopadu řešené právní otázky nad rámec konkrétního případu*“. Podle citovaného rozhodnutí je tedy kasační stížnost ve věcech mezinárodní ochrany přípustná v následujících typových případech:

1. Kasační stížnost se dotýká *právních otázek, které dosud nebyly vůbec či nebyly plně řešeny judikaturou Nejvyššího správního soudu*.
2. Kasační stížnost se týká *právních otázek, které jsou dosavadní judikaturou řešeny rozdílně*. Rozdílnost v judikatuře přitom může vyvstat na úrovni krajských soudů i v rámci Nejvyššího správního soudu.
3. Kasační stížnost bude přijatelná pro potřebu učinit *judikatorní odklon*, tj. Nejvyšší správní soud ve výjimečných a odůvodněných případech sezná, že je namístě změnit výklad určité právní otázky, řešené dosud správními soudy jednotně.
4. Další případ přijatelnosti kasační stížnosti bude dán tehdy, pokud by bylo v napadeném rozhodnutí krajského soudu shledáno *zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele*.

O zásadní právní pochybení se v konkrétním případě může jednat především tehdy, pokud:

a) Krajský soud ve svém rozhodnutí *nerespektoval ustálenou a jasnou soudní judikaturu* a nelze navíc vyloučit, že k tomuto nerespektování nebude docházet i v budoucnu.
b) Krajský soud *v jednotlivém případě hrubě pochybil* při výkladu hmotného či procesního práva.

Kasační stížnost není dle Nejvyššího správního soudu přijatelná.

Proti rozsudku krajského soudu se stěžovatelka brání kasační stížností, jejíž důvody podřazuje pod ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. Uvádí, že se mezinárodní ochrany domáhala mimo jiné také proto, že se v České republice nachází její dítě, které je umístěno v kojeneckém ústavu. Má v úmyslu získat své dítě zpět a toto je jí odpíráno tím, že je nucena opustit území České republiky, a to z důvodu existence rozhodnutí o vyhoštění. Tyto důvody nebyly jak správním orgánem, tak krajským soudem považovány za relevantní pro udělení mezinárodní ochrany. Stěžovatelka je názoru, že v jejím případě jsou dány podmínky pro udělení doplňkové ochrany podle § 14a zákona o azylu, neboť jí při vycestování hrozí nebezpečí vážné újmy ve smyslu § 14a odst. 2 písm. d) zákona o azylu, spočívající v porušení mezinárodních závazků České republiky, konkrétně čl. 8 Evropské úmluvy o lidských právech a Úmluvy o právech dítěte. Krajský soud se stejně jako žalovaný shora uvedenými okolnostmi vůbec nezabýval a nebezpečí vážné újmy hodnotil pouze ve vztahu k domovskému státu, aniž by zkoumal, zda vycestováním

stěžovatelky nebude způsobena vážná újma v podobě nemožnosti domáhat se zpětného převzetí svého dítěte.

Z těchto důvodů navrhuje stěžovatelka Nejvyššímu správnímu soudu, aby napadený rozsudek krajského soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu jednání.

Žalovaný možnosti vyjádřit se k podané kasační stížnosti nevyužil.

Nejvyšší správní soud nespatřuje ve skutečnostech namítaných stěžovatelkou v kasační stížnosti přesah vlastních zájmů stěžovatelky, a to v mezích vytyčených výše citovaným usnesením prvního senátu zdejšího soudu.

Ze správního spisu kasační soud ověřil, že stěžovatelka v řízení před žalovaným, a to i přímo v žádosti o udělení mezinárodní ochrany, uváděla, že se v České republice v kojeneckém ústavu nachází její dcera. V rámci pohovoru k žádosti o udělení mezinárodní ochrany byla dotazována pracovníkem žalovaného na okolnosti, za kterých došlo k odebrání dítěte z péče matky a jeho umístění do kojeneckého ústavu (viz body 21 – 25 protokolu o pohovoru k žádosti o udělení mezinárodní ochrany). Ve spisu je dále písemnost ze dne 4. 11. 2008, označená jako „doplnění žádosti o azyl“, ve které stěžovatelka uvedla, že *„se svého dítěte nechce vzdát a jako matka jej nehodlá opustit“*. Přes všechny tyto informace se žalovaný ve svém rozhodnutí skutečností, že stěžovatelka má dítě v kojeneckém ústavu na území České republiky, nijak nezabýval, a to ani z hlediska ustanovení § 14a zákona o azylu.

V žalobě stěžovatelka poukazovala výhradně a zcela konkrétně na pochybení žalovaného při posuzování podmínek pro udělení doplňkové ochrany z důvodu hrozící vážné újmy spočívající v mučení nebo nelidském či ponižujícím zacházení nebo trestání stěžovatelky ve smyslu ustanovení § 14 odst. 2 písm. b) zákona o azylu. Námitky uplatněné v žalobě se týkaly dvou okruhů problémů, s nimiž stěžovatelka spojovala hrozící vážnou újmu, a to jejího postavení pro návratu do země původu jako matky s nemanželským dítětem a dále pak schopnosti a ochoty ukrajinských státních orgánů poskytnout stěžovatelce ochranu před soukromými osobami.

Ze spisu dále vyplývá, že před Okresním soudem v Olomouci probíhá řízení ve věci péče o nezletilou K. K., o zbavení rodičovské zodpovědnosti matky.

Krajskému soudu stěžovatelka v kasační stížnosti vytýká, že se žádným způsobem nezabýval splněním podmínek pro udělení doplňkové ochrany podle § 14a odst. 2 písm. d) zákona o azylu, a to v souvislosti se skutečností, že se v České republice nachází její dítě, momentálně umístěné v kojeneckém ústavu.

Námitky směřující do porušení mezinárodních závazků České republiky, konkrétně čl. 8 Evropské úmluvy o lidských právech a Úmluvy o právech dítěte, uplatňuje stěžovatelka v kasační stížnosti, aniž by byly alespoň obecně vzneseny v řízení před krajským soudem.

Kasační soud proto dále zkoumal, zda se jedná o námitku ve smyslu ustanovení § 109 odst. 4 s. ř. s., tj. nepřípustné nóvum či zda se v nyní projednávané věci jedná s ohledem na charakter namítaných mezinárodních závazků České republiky o pochybení, ke kterému měl krajský soud přihlédnout z úřední povinnosti, tj. nad rámec žalobních bodů. Vycházel přitom z usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 8. 3. 2011, č. j. 7 Azs 79/2009 – 84. Předmětem posuzování rozšířeného senátu byla s ohledem na specifika řízení o mezinárodní ochraně otázka, zda je krajský soud povinen vyslovit nepřezkoumatelnost správního rozhodnutí, která spočívá v nedostatku důvodů, vždy *ex offo*, nebo jenom v případě, kdy tato nepřezkoumatelnost brání věcnému přezkumu správního rozhodnutí v rozsahu žalobních důvodů.

Dle závěrů rozšířeného senátu podává žadatel o mezinárodní ochranu žádost o její udělení, aniž by byl povinen konkretizovat, kterou z jejích forem požaduje. Je však povinen uvést důvody, které pak v úplnosti ve vztahu k jednotlivým ustanovením posuzuje správní orgán. Ten je také povinen podle § 19 odst. 1 zákona o azylu zjišťovat veškeré údaje pro vydání rozhodnutí ve věci mezinárodní ochrany, tj. všech jejích forem. Žaloba pak musí alespoň v hrubých rysech obsahovat vyjádření, co žalobce rozhodnutí či postupu žalovaného vytýká. Rozšířený senát se dále zabýval otázkou, zda v případě žalob ve věcech mezinárodní ochrany nejsou dány specifické důvody k překročení žalobních bodů přesahující vymezení v soudním řádu správním. Dospěl k jednoznačnému závěru, že nad rámec žalobních bodů musí soud rovněž respektovat princip *non-refoulement* vyplývající z Ženevské úmluvy. Tedy bez ohledu na obsah žalobních námitek nemůže soud přehlédnout výjimečnou situaci, kdy žadateli o mezinárodní ochranu skutečně hrozí vážná újma v zemi původu, kterou žalovaný nezohlednil, přitom ale nepřipadá již v úvahu žádné další řízení, v němž by mohla být ochrana poskytnuta, a navrácení žadatele do země původu by v takovém případě znamenalo porušení zásady *non–refoulement*. Důvody pro tento postup zpravidla plynou přímo ze spisového materiálu, případně z jiných známých skutečností.

Mimo výše uvedené je pak krajský soud oprávněn rozhodnutí žalovaného *ex offo* zrušit pouze v případě, bylo-li by nicotné, anebo v případě, kdy by vada rozhodnutí spočívající v nepřezkoumatelnosti podle § 76 odst. 1 písm. a) s. ř. s. bránila soudu přezkoumat takové rozhodnutí z hlediska žalobních námitek. Znamená to tedy, že nesměřují-li námitky proti konkrétním vadám napadeného rozhodnutí, může soud takové rozhodnutí zrušit pouze tehdy, brání-li taková vada přezkumu rozhodnutí v mezích vytyčených žalobními body. Takový výklad je

v souladu s dispoziční zásadou, která by při opačném výkladu zcela postrádala smysl.

Rámec soudního přezkumu vymezila stěžovatelka pochybením žalovaného při posuzování podmínek pro udělení doplňkové ochrany z důvodu hrozící vážné újmy spočívající v mučení nebo nelidském či ponižujícím zacházení nebo trestání stěžovatelky ve smyslu ustanovení § 14 odst. 2 písm. b) zákona o azylu. Hrozící vážnou újmu spojovala s jejím postavením po návratu do země původu jako matky s nemanželským dítětem a dále pak s neochotou ukrajinských státních orgánů poskytnout stěžovatelce ochranu před soukromými osobami. Stěžovatelka tedy v žalobě ani částečně nenaznačila svoji tvrzenou obavu z odloučení se svojí nezletilou dcerou, své právo na mezinárodní ochranu naopak mimo jiné dovozovala ze skutečnosti, že jako matka nemanželského dítěte bude v zemi původu diskriminována. Dílčí pochybení žalovaného při jeho rozhodování, spočívající v absenci úvahy týkající se dcery stěžovatelky umístěné v kojeneckém ústavu, tak nebránilo krajskému soudu přezkoumat rozhodnutí žalovaného přesně v tom rámci, který stěžovatelka sama žalobou vymezila.

Nejvyšší správní soud dále ověřil, že krajský soud se v napadeném rozsudku řádně uplatněnými námitkami zabýval a své rozhodnutí v tomto rozsahu dostatečně odůvodnil.

Nejvyšší správní soud tak uzavírá, že s ohledem na shora uvedené skutečnosti krajský soud postupoval správně, když rozhodoval v rozsahu vytyčeném stěžovatelkou uplatněnými žalobními body, neboť rozhodnutí žalovaného není nicotné, v mezích žalobních bodů bylo možné jej přezkoumat a ze spisového materiálu ani z jiných zdrojů neplyne, že by bylo stěžovatelce nezbytné nad rámec žalobních bodů na základě jí tvrzených kasačních námitek poskytnout doplňkovou ochranu. V této souvislosti je nutno připomenout, že stěžovatelce nic nebránilo v tom, aby námitky týkající se ustanovení § 14a odst. 2 písm. d) zákona o azylu uplatnila již v řízení před krajským soudem, neboť z předloženého spisového materiálu je zřejmé, že o skutečnosti, že její dcera byla umístěna v kojeneckém ústavu, věděla již k 4. 11. 2008, tj. před podáním žaloby. Pokud tak ani náznakem neučinila, nelze krajskému soudu vytýkat, že se touto poprvé v kasační stížnosti uvedenou obavou žádným způsobem nezabýval a požadovat v tomto důsledku zrušení napadeného rozsudku.

Ustanovení čl. 8 Úmluvy neukládá státu všeobecný závazek respektovat volbu dotčených osob ohledně země jejich společného pobytu, respektive napomáhat rozvíjení vztahů mezi nimi. Při stanovení rozsahu povinností státu je v tomto směru nutno zvážit okolnosti konkrétního případu (viz rozsudek ESLP ze dne 19. 2. 1996, ve věci *Gül proti Švýcarsku*, stížnost č. 23218/94) a v této souvislosti štrasburský soud bere v úvahu mimo jiné i případné extrateritoriální účinky čl. 8 Úmluvy, tedy otázku, do jaké míry je cizinci znemožněn jeho rodinný, případně soukromý,

život v jeho zemi původu a do jaké míry je přijímající stát právě z tohoto důvodu povinen umožnit mu přenést si svůj rodinný, respektive soukromý život na jeho území, a případně, zda je mu za tímto účelem povinen také udělit doplňkovou ochranu. Z jeho judikatury přitom vyplývá, že podmínky pro spuštění extrateritoriálního účinku čl. 8 Úmluvy jsou velmi přísné (srov. rozsudek ESLP ze dne 6. 2. 2001, ve věci *Bensaid proti Spojenému království*, stížnost č. 44599/98). Tomu ostatně odpovídá i svým způsobem výjimečný institut doplňkové ochrany, jehož smyslem a účelem je poskytnout subsidiární ochranu a možnost legálního pobytu na území České republiky těm žadatelům o mezinárodní ochranu, kterým nebyl udělen azyl, ale u nichž by bylo, z důvodů taxativně uvedených v § 14a zákona o azylu (vycházejících zejména, avšak nikoli bezvýjimečně, z hledisek humanity založených na objektivních hrozbách), neúnosné, nepřiměřené či jinak nežádoucí požadovat jejich vycestování. Jakkoli se tedy aplikace institutu doplňkové ochrany vztahuje k objektivním hrozbám po případném návratu žadatele do země původu, tedy k částečně jiným skutečnostem nastávajícím v odlišném čase než v případě aplikace institutu azylu, jsou i při rozhodování o (ne)udělení doplňkové ochrany do jisté míry určující tvrzení samotného žadatele, z nichž je třeba vycházet. Námitky uplatněné v kasační stížnosti jsou z tohoto úhlu pohledu zcela obecné, kdy stěžovatelka neuvádí žádné konkrétní skutečnosti, pro které by její vycestování bylo v rozporu s článkem 8 Úmluvy či Úmluvou o právech dítěte. Při posuzování důvodů znemožňujících vycestování cizince však hraje roli právě jeho skutkový příběh a to s ohledem na existenci takových rodinných či osobních vazeb, že by již nutnost pouhého vycestování z území ČR mohla být považována za nepřiměřený zásah do tohoto rodinného života. Stěžovatelka však kasačnímu soudu žádná taková tvrzení nenabídla.

Nad rámec rozhodovacích důvodů považuje kasační soud za vhodné konstatovat, že další pobyt stěžovatelky v ČR je řešitelný podle zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů. Zájem dítěte podle čl. 3 Úmluvy o právech dítěte (publ. pod č. 104/1991 Sb.), je předním hlediskem při jakékoliv činnosti týkající se dětí a státy, které jsou smluvní stranou úmluvy, jsou povinny zajistit, aby dítě nemohlo být odděleno od svých rodičů proti jejich vůli (srov. čl. 9 citované Úmluvy). Neznamená to, že lze tyto principy bez dalšího chápat jako další důvod mezinárodní ochrany, nad rámec zákonem o azylu stanovených důvodů pro udělení mezinárodní ochrany. Po dobu, kdy nebude najisto postaven osud nezletilé dcery stěžovatelky, případně do doby, než bude rozhodnuto o rodičovské odpovědnosti stěžovatelky jako matky nezletilého dítěte, bude proto na příslušných správních orgánech, aby respektovaly shora uvedené články této Úmluvy a případné nucené vycestování stěžovatelky zvážily i v těchto souvislostech.

S ohledem na shora uvedené okolnosti neshledal Nejvyšší správní soud žádného důvodu pro přijetí kasační stížnosti k věcnému projednání a konstatuje, že kasační

stížnost svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatelky, a proto ji ve smyslu ustanovení § 104a s. ř. s. shledal nepřijatelnou a odmítl ji.

Výrok o náhradě nákladů řízení se opírá o ustanovení § 60 odst. 3, větu první, s. ř. s., ve spojení s ustanovením § 120 s. ř. s., dle kterého nemá žádný z účastníků právo na náhradu nákladů řízení, bylo-li řízení zastaveno nebo žaloba odmítnuta.

P o u č e n í : Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 29. června 2011

JUDr. Radan Malík
předseda senátu